

Stadsrevisionen sammanfattar granskningen av verksamhetsåret 2020

Innehåll

Förord av ordförande	3
Uppföljning av kritik från år 2019	4
Stadsutveckling och exploateringsekonomi i Göteborgs Stad.....	4
Förskolenämnden	6
Göteborgs Stads Parkerings AB	6
Västra Hisingens stadsdelsnämnd	6
Göteborgsregionens Fritidshamnar AB	6
Trafiknämnden	7
Granskning av verksamheterna.....	10
Kritik riktas till grundskolenämnden för hanteringen av skolvalet 2020	11
Kritik riktas till nämnden för Intraservice för bristande ledning, styrning, uppföljning och intern kontroll.....	12
Göteborgs Stads finansverksamhet.....	13
Göteborgs Stads styrning och uppföljning av tolktjänster	14
Styrning och uppföljning av insatsen skyddat boende – externa utförare	16
Hantering av skyddade personuppgifter.....	18
Uthyrningsprocessen.....	20
Studiehandledning på modersmålet	21
Implementering av dataskyddsförordningen.....	23
Stadsrevisionen har även granskat	24
Granskning av räkenskaper och bokslut.....	26
Intern kontroll i redovisningsrutiner	26
Göteborgs Stads årsredovisning 2020	27
Stadsrevisionen i Göteborgs Stad	32
Förtroendevalda revisorer.....	32
Revisorernas granskning.....	33
Rapportering och kommunikation	33
Språkbruk och revisionstermer	33

Foto: Edwin Johansson

Förord av ordförande

Stadsrevisionen genomför granskning enligt god revisionssed i kommunal verksamhet. Öppenhet och kommunikation är enligt den goda seden ett grundläggande förhållningssätt för den kommunala revisionen. I våra granskningar lämnar vi förslag på förbättringsområden till kommunstyrelsen, nämnderna och bolagen, vilket bland annat sker genom en aktiv dialog med berörda verksamheter om våra iakttagelser och rekommendationer.

Ett sådant år! Ingen av oss nu levande har upplevt något liknande. Så många smittade av ett tidigare okänt virus och så många nära och kära som avlidit.

Alla verksamheter i stadens tjänst har varit med om stora förändringar på grund av pandemin. Allvarligast har varit den pressade situationen inom äldreomsorgen. Många andra verksamheter har tvingats stå tillbaka. Besöks- och evenemangs- näringen har decimerats kraftigt. Turismmagneten Liseberg har haft stängt hela året, och de stora konserterna på Ullevi har inte kunnat genomföras.

Stadens anställda har uppmanats att arbeta hemifrån, där det på grund av tjänsten varit möjligt. Förtroendevalda har i stor utsträckning fått vänja sig vid sammanträden på distans. Detta gäller förstås även stadsrevisionen. Gradvis har förutsättningarna för de förtroendevaldas möten ändrats under året. Från fysiska möten i sedvanlig ordning vid årets början, via telefonmöten till rena distansmöten under senare delen av hösten. Och även om ett och annat har klickat med tekniken, så har det mesta ändå fungerat.

Visst finns det förhållanden som vi revisorer kunde ha önskat bättre. De dialogmöten med nämnder och styrelser, som vi vanligtvis har, har det blivit lite si och så med detta år. De fysiska mötena med dem vi granskar har för det mesta fått ersättas med telefon- eller videokontakter och i många fall satts på paus. Våren 2020 skrev jag till mina förtroendevalda kollegor att vi avstår från de planerade fysiska träffarna med nämnder och styrelser, i akt och mening att komma igen med full kraft under hösten. Så blev det nu inte! Tron på ett överkommet smittoläge visade sig ogrundad.

Trots att pandemin har försvårat fysiska möten har 2020 års granskning av såväl verksamhet som räkenskaper i stort sett kunnat genomföras som planerat med undantag av några få granskningar

som försenats eller skjutits upp. Utan en snabb anpassning till digitala arbetssätt hade detta inte varit möjligt. Jag vill därför passa på att rikta ett stort tack både till personalen i de granskade verksamheterna och till vår egen personal på revisionskontoret.

I årsredogörelsen sammanfattas den granskning som stadsrevisionen genomfört under 2020. Framförallt kommenteras granskning som lett till kritik och granskning där tydliga förbättringsområden identifierats. För den som är intresserad finns mer information att hämta i redogörelserna för respektive nämnd och bolag eller i särskilda rapporter från fördjupade granskningar.

Bengt Bivall, ordförande

Foto: La Bigerson

Rapportering

Stadsrevisionen redovisar årligen sina iakttagelser och bedömningar i en revisionsredogörelse för kommunstyrelsen samt en revisionsberättelse och en revisionsredogörelse för respektive nämnd. För varje bolag redovisas iakttagelserna och bedömningarna i en granskningsrapport och en granskningsredogörelse.

Foto: Ola Kjelbye

Uppföljning av kritik från år 2019

Stadsutveckling och exploateringsekonomi i Göteborgs Stad

Under 2019 genomförde stadsrevisionen flera granskningar inom stadsutvecklingsområdet. Den här texten sammanfattar årets uppföljning av dessa granskningar och den kritik som de föranledde.

I den fördjupade granskningen av exploateringsekonomi, som omfattade fastighetsnämnden, kommunstyrelsen, Älvstranden Utveckling AB, trafiknämnden, kretslopp och vattennämnden, byggnadsnämnden samt park- och naturnämnden, bedömde stadsrevisionen att det fanns brister i den ekonomiska styrningen och uppföljningen av stadens exploateringsverksamhet.

Organisationen, ansvarsfördelningen och riktlinjerna för exploateringsverksamheten bedömdes inte ge förutsättningar för en ändamålsenlig styrning. Stadsrevisionen bedömde att uppföljningen och avvikelsehanteringen av exploateringsprojekt inte hade varit tillräcklig och att det saknades en fullständig bild av stadens totala investerings- och exploateringsverksamhet som även omfattade ett längre perspektiv.

Stadsrevisionen bedömde vidare att det inte hade skett en aktiv styrning av exploateringsverksamheten enligt stadens inriktningar för god ekonomisk hushållning. Stadsrevisionen bedömde avslutningsvis att vissa åtgärder hade vidtagits för att utveckla processerna och att detta utvecklingsarbete borde fortsätta.

Den fördjupade granskningen avseende bostäder med särskild service syftade till att bedöma om berörda nämnder och styrelser bedriver ett ändamålsenligt arbete för att säkerställa tillgången till bostäder med särskild service. I granskningen bedömdes de granskade nämnderna och styrelserna inte bedriva ett ändamålsenligt arbete med att säkerställa tillgången till bostäder med särskild service. Stadsrevisionen menade att det krävdes en mer sammanhållen styrning och uppföljning av kommunstyrelsen samt tydliga prioriteringar på kommunövergripande nivå för att stadens arbete med att säkerställa tillgången till bostäder med särskild service ska ge tillräcklig effekt.

Den årliga granskningen av fastighetsnämnden visade att det fanns brister i styrningen och ärendeberedningen gällande markanvisningsprocessen. Beslutsunderlag hade brister och riktlinjerna för markanvisningar behövde ses över och beslutas av rätt instans. Stadsrevisionen bedömde att markanvisningsprocessen inte var utformad på ett ändamålsenligt sätt samt att den ekonomiska styrningen och uppföljningen av exploateringsverksamheten inte var ändamålsenlig. Stadsrevisionen bedömde vidare att det fanns brister inom viktiga delar av fastighetsnämndens uppdrag, som innebar väsentliga risker för förtroendeskadorna, samt risker för negativ påverkan på den kommunala ekonomin.

Mot bakgrund av de brister som konstaterades i dessa granskningar riktades kritik till kommunstyrelsen och fastighetsnämnden. Stadsrevisionen riktade kritik mot kommunstyrelsen i form av en erinran och kritik mot fastighetsnämnden i form av en anmärkning. Uppföljningen av kritiken redovisas nedan.

Kommunstyrelsen

Vad gäller organisationen av exploateringsverksamheten framgick av kommunstyrelsens yttrande över exploateringsgranskningen att kommunstyrelsen har föreslagit inrättandet av en strategisk planeringsfunktion. Kommunfullmäktige har beslutat att skjuta på inrättandet av funktionen till hösten 2022.

Uppföljningen visar att fullmäktige, i budgeten för 2021, har beslutat att Älvstranden Utveckling AB:s verksamhet som rör stadsutveckling ska flyttas över till stadens facknämnder. Kommunstyrelsen har fått uppdraget att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, utreda hur verksamheten i bolaget kan avvecklas. Uppdraget ska redovisas till kommunfullmäktige innan sommaren 2021.

Kommunfullmäktige har förtydligat fastighetsnämndens ansvar och mandat för exploateringsökonomi genom att föra över hela budgetansvaret för exploateringsverksamheten till nämnden. Vidare avser kommunstyrelsen att fördjupa sin uppsikt över det utvecklingsarbete som pågår på fastighetsnämnden.

Avseende stadsrevisionens rekommendation till kommunstyrelsen och fastighetsnämnden att se över och uppdatera riktlinjer för exploateringsverksamheten, ansåg kommunstyrelsen i sitt yttrande att befintliga riktlinjer och regler utgör ett tillräckligt ramverk för styrningen av exploateringsekonomin.

Stadsrevisionen noterar att fullmäktige fattade beslut om nya riktlinjer för exploateringsavtal i oktober 2020. Vidare har förslaget från kommunstyrelsen om att styrdokumentet ”principer för investeringar, hyresavtal och leasing” skulle utgå återemitterats, vilket innebär att styrdokumentet fortfarande gäller. Principerna innehåller bland annat felaktiga uppgifter avseende stadens organisation. Stadsrevisionen rekommenderade kommunstyrelsen att formulera finansiella mål och verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. Vi rekommenderade även kommunstyrelsen att säkerställa en styrning mot dessa mål för hela staden. Av kommunstyrelsens yttrande framgår bland annat att från och med 2020 gäller reviderade riktlinjer för god ekonomisk hushållning som också reglerar finansiella mål och som inkluderar mål för exploateringsekonomin.

Vad gäller den fördjupade granskningen av stadens arbete med att säkerställa tillgången till bostäder med särskild service framhåller kommunstyrelsen bland annat att en förtydligad uppföljning av bostäder med särskild service ska ske och att området ska inkluderas i uppsikten av berörda nämnder.

Fastighetsnämnden

Uppföljningen av fastighetsnämnden visar att nämnden har sett över riktlinjerna för exploateringsverksamheten samt att det pågår ett arbete med att utveckla de ekonomiska underlagen för tidiga skeden av stadsutvecklingsprojekt. Fastighetsnämnden arbetar tillsammans med byggnadsnämnden med att stärka arbetet med genomförandeekonomi i detaljplaner.

Fastighetskontoret, park- och naturförvaltningen samt trafikkontoret arbetar gemensamt med att ta fram en modell för vilka drifts- och underhållskalkyler som underlag till investeringsbeslut ska innehålla.

Fastighetskontoret har under åren 2019 och 2020 genomfört ett internt utvecklingsprojekt som bland annat syftat till att utveckla den ekonomiska styrningen av exploateringsverksamheten. Exempelvis har rutiner för uppföljning och avvikelsehantering tagits fram. Vad gäller markanvisningsprocessen har fastighetsnämnden sett över riktlinjerna för området samt arbetat med att förbättra uppföljningsprocessen avseende markanvisningar.

Bedömning

Uppföljningen visar att kommunstyrelsen och fastighetsnämnden genomfört åtgärder men stadsrevisionen bedömer att det är för tidigt för att avgöra om de har haft tillräcklig effekt på verksamheten och på exploateringsprocessen.

Stadsrevisionen kommer att fortsätta följa kommunstyrelsens och fastighetsnämndens arbete med att utveckla processerna och styrningen inom stadsutvecklingsområdet. Exploateringsprocessen är komplex och ansvaret har varit fördelat på flera nämnder och styrelser. En uppföljande granskning av exploateringsekonomin kommer att genomföras vid ett senare tillfälle. Till dess kommer rekommendationerna avseende exploateringsekonomin som vi riktade till kommunstyrelsen och fastighetsnämnden att utgå ur den årliga granskningen.

Avseende markanvisningsprocessen bedömer vi att fastighetsnämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder för att rekommendationen avseende riktlinjer för området ska anses vara omhändertagen. Vi bedömer att det kan ta tid innan de förbättringsåtgärder som genomförts av markanvisningsprocessen får tydligt genomslag. Två av rekommendationerna avseende markanvisningsprocessen kommer att följas upp inom ramen för den årliga granskningen av fastighetsnämnden.

Förskolenämnden

I 2019 års granskning uppmärksammade stadsrevisionen att förskolenämnden fattat ett beslut om att aktivt inte följa skollagen när det gällde nämndens prövning av rätten till bidrag för pedagogisk omsorg. Fyra ledamöter reserverade sig mot beslutet.

Revisorerna bedömde att nämndens agerande var i strid med legalitetsprincipen och att nämnden därmed väsentligt brustit i sitt ansvar. Mot den bakgrunden riktade revisorerna därför kritik mot nämnden i form av en anmärkning. De fyra ledamöter som reserverat sig mot nämndens beslut undantogs från kritiken.

Nämnden har uppgett till revisorerna att man förstått grunden för kritiken och att man framgent kommer att fatta beslut i enlighet med gällande lagstiftning. Under året har vi inte noterat några avvikelser i nämndens beslutsfattande.

Göteborgs Stads Parkerings AB

Lekmannarevisorerna riktade 2019 kritik i form av en anmärkning till den tidigare verkställande direktören för Göteborgs Stads Parkerings AB (Parkeringsbolaget). Bakgrunden var att det under 2019 inkom ett anonymt tips till Göteborgs Stads visselblåsarfunktion avseende felaktigheter vid upphandling av tre konsulter på Parkeringsbolaget. Stadsledningskontoret beslutade att utreda de misstänkta oegentligheterna med hjälp av en konsult. Förutom inköp och upphandling omfattade utredningen flera förtroendekänsliga områden, såsom representation, utrikesresor i tjänsten och personliga förmåner för den tidigare verkställande direktören. Efter att ha tagit del av den externa utredningen bedömde lekmannarevisorerna att Parkeringsbolaget inte hade haft tillräcklig intern kontroll inom områdena inköp och upphandling, representation, resor i tjänsten samt personliga förmåner för den tidigare verkställande direktören. Vidare bedömde lekmannarevisorerna att den tidigare verkställande direktören hade agerat på ett sådant sätt att det gav upphov till ekonomisk skada, risk för ytterligare ekonomisk skada och förtroendeskada för bolaget.

Årets uppföljning visar att ett förbättringsarbete pågår för att stärka den interna kontrollen kopplad till de brister som identifierades i samband med

visselblåsaranmälan. Till exempel genom att förtydliga och uppdatera anvisningar och checklistor samt genom att genomföra utbildningar, stickprovskontroller med mera. Lekmannarevisorerna bedömer att Parkeringsbolagets nuvarande styrelse och verkställande direktör har agerat aktivt för att upprätta en nolltolerans ifråga om oegentligheter.

Lekmannarevisorerna noterar också att ett förbättringsarbete pågår för att stärka bolagets interna kontroll inom de områden där brister tidigare har identifierats. Lekmannarevisorerna kommer att följa bolagets fortsatta arbete för att åstadkomma en bättre ledning och styrning samt intern kontroll inom bolaget.

Västra Hisingens stadsdelsnämnd

Stadsrevisionen har sedan 2016 uppmärksammat brister i nämndens systematiska brandskyddsarbete. Vid 2019 års uppföljning konstaterade vi att samtliga brister som framkommit vid tidigare års granskningar kvarstod. Nämnden bedömdes haft kännedom om avvikelserna, dels genom stadsrevisionens årliga granskning, dels genom nämndens egen uppföljning som visat på stora brister både vad gäller kunskap, systematik och regelefterlevnad. Mot bakgrund av vad som framkom i uppföljningen 2019 bedömde vi att nämnden inte tagit sitt ansvar på ett tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen inte varit tillräcklig. Vi riktade därför kritik i form av en erinran till nämnden.

Årets uppföljning visar att nämnden tagit det helhetsgrepp kring det systematiska brandskyddsarbetet som vi efterlyste i föregående års granskning. Vi kan konstatera att nämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder för att omhänderta de brister gällande riskanalyser, egenkontroller och övningsinsatser som tidigare års granskningar visat på.

Göteborgsregionens Fritidshamnar AB

Lekmannarevisorerna riktade 2019 kritik i form av en erinran till Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (Grefab). Sammantaget visade granskningen att det fanns brister i flera delar av verkställande direktörens och styrelsens styrning, uppföljning och kontroll av bolaget under året.

Foto: Lo Biggersson

Granskningen visade bland annat att det för styrelsens årliga beslut om bolagets avgifter saknades tillfredställande beslutsunderlag. Det framkom också i granskningen att beslut och tydlighet kring bolagets organisering saknades. Vidare hade bolaget inte sett till att det fanns en ändamålsenlig synpunktshandling utifrån de krav som ställs i stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. De rekommendationer som lekmannarevisorerna lämnat tidigare är inom områdena intern styrning och kontroll samt investeringsplanering kvarstod.

Årets granskning visar att bolaget har vidtagit åtgärder inom samtliga av ovan nämnda områden. Bland annat har styrelsens beslutsunderlag avseende bolagets avgifter samt bolagets investeringsplanering vidareutvecklats. Styrelsen har även fattat ett tydliggörande beslut om bolagets organisering.

Trafiknämnden

Stadsrevisionen riktade 2019 kritik i form av en erinran till trafiknämnden. Granskningen visade att nämnden frångått rangordningen vid avrop på ramavtal. Stadsrevisionen bedömde att nämnden hade brustit mot lagen om offentlig upphandling. Vi bedömde vidare att förfarandet hade förorsakat

såväl en ekonomisk skada för staden som en förtroendeskada för staden och nämnden. Därutöver visade granskningen att det fanns brister i flera delar av nämndens styrning, uppföljning och kontroll under året. Vi fann bland annat att nämnden inte hade följt rekryteringsprocessen och egna rutiner vid rekrytering av chefer samt att den dåvarande trafikdirektören agerat referent i rekryteringar där direktören varit rekryterande chef och fattat beslut om tillsättning. Vidare fann vi att riskhanteringen avseende oegentlighetsrisker hade brister, exempelvis saknades en samlad bild av vilka riskerna för oegentligheter var och inom vilka områden de fanns. De rekommendationer som stadsrevisionen lämnat tidigare är kvarstod.

Årets uppföljning visar att nämnden har vidtagit flera åtgärder inom de områden som kritiken omfattade. Bland annat har nämnden stärkt kontrollen över rekryteringsprocessen och ökat följsamheten gentemot egna rutiner, utvecklat ett antal rutiner och anvisningar samt utvecklat det förebyggande arbetet mot oegentligheter. Exempelvis har jävskontroller införts vid såväl rekrytering som upphandling.

Granskning av verksamheterna

De kommunala nämnderna och styrelserna i Göteborgs Stad svarar inom sina respektive områden för att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om samt de nationella regelverk som i stor utsträckning styr verksamheterna. Revisorerna ska pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen av verksamheterna ska ge revisorerna underlag för att bedöma om så varit fallet.

Foto: La Bigler

Kritik riktas till grundskolenämnden för hanteringen av skolvalet 2020

Skolvalet inför läsåret 2020/2021 var andra gången sedan grundskolenämnden bildades som nämnden gjorde skolplaceringar inför ett nytt läsår.

Efter det att grundskolenämnden hade fattat beslut om skolplaceringar inför läsåret 2020/2021 konstaterade nämnden innan sommaren 2020 att 443 av 11 832 genomförda skolplaceringar, det vill säga knappt 4 procent, hade blivit fel utifrån nämndens regelverk för placering.

Det framkom även annan kritik, framför allt från vårdnadshavare. Den handlade bland annat om bristande förutsägbarhet kring vilka skolor eleverna skulle placeras på, att elever inte fick en skola i närområdet, att elevgrupper splittrades och att elever hamnat på skolenheter som vårdnadshavarna inte önskat.

Med anledning av de problem som framkom har stadsrevisionen särskilt granskat nämndens arbete med skolvalet 2020.

Bristande styrning, uppföljning och kontroll i placeringsarbetet

I granskningen identifierade vi flera olika brister. De handlade bland annat om att nämnden inte följde sitt eget regelverk för skolplaceringar. Nämnden hade inte någon systematisk kontroll av att de placeringsbeslut som nämnden hade fattat var korrekta. Detta ledde till att nämnden fattade cirka 450 felaktiga skolplaceringsbeslut inför läsåret 2020/2021. Det upptäckte nämnden först i efterhand. Vidare konstaterade vi att nämnden inte hade analyserat riskerna och konsekvenserna av att på kort tid införa ett it-baserat arbetssätt i placeringsarbetet.

Nämnden hade inte heller ett systematiskt sätt för att hantera effekterna av att det inom vissa delar av staden fanns en brist på lediga skolplatser. Vi har också sett att nämnden inte beaktade vårdnadshavarnas önskemål om skolenhet i tillräckligt stor utsträckning. I nämndens arbete med att åtgärda felaktiga placeringsbeslut uppstod ytterligare brister.

I granskningen framkom också att nämnden inte säkerställde att de åtgärder som nämnden identifierat som viktiga efter skolvalet 2019 faktiskt genomfördes inför skolvalet 2020, vilket fick negativa effekter för

nämndens styrning och samordning av skolvalet. Nämnden såg inte heller till att det fanns en systematisk uppföljning av skolvalet 2020. Det innebär enligt vår bedömning att nämnden inte sett till att vara tillräckligt informerad för att kunna fatta nödvändiga beslut i arbetet.

Konsekvenser av hanteringen av skolvalet

Grundskolenämnden har själv konstaterat att utfallet av skolvalet 2020 inneburit negativa konsekvenser för såväl vårdnadshavare och elever som för grundskolenämnden. Likaså har det framkommit att nämnden i efterhand sett att elever i större utsträckning hade kunnat få en placering på en skola i närområdet, alternativt utifrån sina önskemål, om förvaltningen fullt ut hade följt nämndens regelverk för placering.

Bedömning

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att de brister som har framkommit i granskningen av nämndens hantering av skolvalet är allvarliga. Vi menar att nämndens hantering av skolplaceringsarna inför läsåret 2020/2021 inte har varit ändamålsenlig samt att den har präglats av en bristande intern kontroll.

Vår bedömning är att nämnden har brutit i sitt ansvar att leda, styra och följa upp verksamheten. Vi bedömer vidare att nämndens hantering av skolvalet 2020 har inneburit en förtroendeskada.

Mot bakgrund av ovanstående brister i hanteringen av skolvalet 2020 riktar stadsrevisionen kritik mot grundskolenämnden i form av en *anmärkning*.

Hänvisning till

Revisionsredogörelse för Göteborgs grundskolenämnd 2020.

Kritik riktas till nämnden för Intraservice för bristande ledning, styrning, uppföljning och intern kontroll

Granskningen av nämnden för Intraservice visade på brister inom samtliga områden som har granskats utom granskningen av delårsrapporten och årsbokslutet. Det framkom också i granskningen att tidigare lämnade rekommendationer inte har hanterats i tillräcklig omfattning. Vi fick även vid flera tillfällen motstridiga uppgifter och kompletteringar i ett sent skede vilket vi bedömer beror på bristfälliga rutiner och brister i den interna styrningen och kontrollen.

Bristande delegationsordning

Den grundläggande granskningen visade på brister i delegationsordningen. Dessa brister riskerar att leda till att beslut felaktigt fattas som verkställighetsbeslut samt att otillåtna vidaredelegationer sker. Granskningen visade också att det fanns risk för att nämnden inte har tillräcklig insyn i, och kontroll över, vilka beslut som fattas å dess vägnar, eller vilka beslut den som nämnd enligt reglementet och delegationsordningen bör fatta.

Risker vid inköp och upphandling

I granskningen av inköp och upphandling framkom det att den granskade upphandlingsdokumentationen var bristfällig och att förvaltningens uppföljning och kontroll av såväl regelefterlevnad som avtal hade brister. Vår bedömning är att detta kan innebära att förvaltningen står utan viktiga avtal och därför kan tvingas göra riskfyllda direktupphandlingar vilka bland annat kan leda till skadestånd, onödigt höga kostnader och brister i leveranser.

Bristande diarieföring

Vi noterade att beslutsunderlag och protokoll hade brister vad gäller säkerställandet av att varje ärende ska kunna läsas självständigt. I samtliga granskningar som har genomförts under året noterade vi brister i dokumenthantering, diarieföring och kvalitetssäkring av dokument, vilket innebär avvikelser

mot språklagen, offentlighets- och sekretesslagen, arkivlagen samt den egna dokumenthanteringsplanen.

Åtgärder för att omhänderta tidigare rekommendationer är inte tillräckliga

Nämnden har inte hanterat samtliga rekommendationer från föregående år i tillräcklig omfattning, varför de kvarstår eller har omformulerats. Rekommendationerna handlar om brister i systemet för intern styrning och kontroll, projektverksamheten och nämndens uppföljning av uppdrag från kommunfullmäktige.

Bristande intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen visade att tidigare påtalade brister avseende kostnadskontroller inför lönekörning inte hade omhändertagits i tillräcklig omfattning. Därutöver bedömer vi att den tidigare lämnade rekommendationen avseende kontroll av fasta data i systemet Personec kvarstår.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har brustit i att säkerställa en ändamålsenlig ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Bristerna är omfattande och förenade med väsentliga risker, inte bara för den egna nämnden utan även för andra nämnder, brukare och staden som helhet. Vi riktar därför kritik till nämnden i form av en erinran. Nämnden får också tolv rekommendationer med anledning av granskningen, fem av dessa rekommendationer kvarstår från tidigare år.

Hänvisning till

Revisionsredogörelse för nämnden för Intraservice 2020.

Göteborgs Stads finansverksamhet

Stadsrevisionen har med hjälp av en konsult granskat Göteborgs Stads finansverksamhet. Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att Göteborgs Stads finansverksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

För att besvara syftet uppmärksammade granskningen fyra områden: om stadens riktlinje för finansverksamheten var utformad på ett ändamålsenligt sätt; om styrningen och organisationen av finansverksamheten var ändamålsenlig; om finansverksamheten följdes upp på ett ändamålsenligt sätt; samt om stadens upplåning och placeringar skedde i enlighet med riktlinjen.

Det förekom otydligheter i finansriktlinjen

Stadens riktlinje för finansverksamheten syftar till att klargöra organisationen och ansvarsfördelningen för finansverksamheten inom staden, fastlägga riskramar samt tydliggöra hur finansverksamheten ska styras, kontrolleras och följas upp. Vad gäller riktlinjens utformning visade granskningen att enstaka riskmandat och riskramar var formulerade med begrepp som *bör* snarare än *skall*. Vi bedömde att den typen av formuleringar riskerar att skapa otydlighet med avseende på hur de risker som identifieras i riktlinjen ska hanteras. Vi ansåg att kommunstyrelsen behövde tydliggöra de riskmandat och riskramar som var formulerade i bör-termer.

Riktlinjen borde årligen fastställas av kommunfullmäktige

Av granskningen framgick att finanschefen genomför en årlig aktualitetsprovning av riktlinjerna för finansverksamheten men att provningen inte behandlas av kommunfullmäktige. Vi bedömde att det finns fördelar med att väsentliga styrande dokument, såsom riktlinjen för finansverksamheten, årligen fastställs av kommunfullmäktige.

Vissa föreskrifter behövde preciseras

Granskningen visade att kommunstyrelsen har vidaredelegerat till kommunstyrelsens arbetsutskott att utfärda kompletterande föreskrifter avseende finansriktlinjen. Av granskningen framgick att det inte är tydligt vad kommunstyrelsen i delegationsordningen avser med kompletterande föreskrifter. Enligt kommunallagen kan kommunfullmäktige inte i avgörande delar överlåta till kommunstyrelsen att bestämma innehållet i en finanspolicy, eller i detta fall en finansriktlinje. Vi ansåg därför att kommunstyrelsen behövde tydliggöra vad som menas med kompletterande föreskrifter.

Rapporteringen av avvikelser kunde utvecklas

Avslutningsvis visade granskningen att det saknades dokumenterade anvisningar som tydliggör hur, om och när avvikelser som identifieras av finanschefen i den löpande uppföljningen omgående ska eskaleras och rapporteras. Vi bedömde att sådana anvisningar skulle kunna stärka den interna styrningen och kontrollen av stadens finansverksamhet.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömde stadsrevisionen att kommunstyrelsen behövde beakta de iakttagelser och bedömningar som framkom i granskningen av finansverksamheten. Vi lämnade en rekommendation till kommunstyrelsen.

Hänvisning till

Revisionsrapport "Granskning av finansverksamheten", 2020-11-24, samt revisionsredogörelse för kommunstyrelsen 2020.

Göteborgs Stads styrning och uppföljning av tolktjänster

Stadsrevisionen har granskat Göteborgs Stads styrning och uppföljning av tolktjänster. Syftet med granskningen var att bedöma om nämnderna hade en tillräcklig intern styrning och kontroll avseende tolktjänster och om tolkhjälp tillhandahölls på ett rättssäkert sätt.

Nämnderna som ingick i granskningen var social resursnämnd, utbildningsnämnden, förskolenämnden samt stadsdelsnämnderna Askim-Frölunda-Högsbo, Majorna-Linné och Östra Göteborg. Då kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över stadens nämnder och de kommunalförbund som staden är medlem i ingick även kommunstyrelsen i granskningen. Granskningen var avgränsad till tolktjänster för personer som inte behärskar svenska, det vill säga språktolk.

Rutiner och riktlinjer saknades

Granskningen visade att inga av nämnderna hade beslutat om några förvaltningsövergripande rutiner för hur och i vilka situationer språktolk ska användas. Inte heller kommunfullmäktige har beslutat om sådana riktlinjer.

Styrningen kunde tydliggöras

Det är den enskilde medarbetaren som ansvarar för att bedöma behovet av tolk och att beställa tolk. Det fanns inte i någon av de granskade nämnderna en samordnande roll som ansvarade för frågor gällande tolktjänster. Det fanns inte heller någon samordning i nämnderna för kontakt med stadsledningskontoret eller Tolkförmedling Väst.

Ingen av de granskade nämnderna kände till att stadsledningskontoret har ett ansvar för att bevaka och följa upp Tolkförmedling Väst samt stadens användande av tolktjänster. Granskningen visade att det inte fanns någon organisation eller samordning i staden för styrning och kontroll av tolkanvänd-

ningen i nämnderna, eller någon funktion på stadsledningskontoret som stadens nämnder kan vända sig till med frågor rörande tolkanvändning.

Uppföljningen kunde förbättras

Ingen av nämnderna hade någon formaliserad eller systematisk uppföljning av sin tolkanvändning. Inte heller stadsledningskontoret genomförde någon egen uppföljning. Kommunstyrelsens uppföljning av Tolkförmedling Västs verksamhet bestod av att ta del av och godkänna kommunalförbundets budget och verksamhetsplan samt årsredovisning och revisionsberättelse. I övrigt skedde ingen uppföljning eller utvärdering av Göteborgs Stads användande av tolkar eller av Tolkförmedling Västs leverans av tjänsten.

Bedömning

Sammanfattningsvis bedömde stadsrevisionen att kommunstyrelsen borde överväga att upprätta anvisningar för hur stadens medarbetare ska använda tolk. Vi ansåg vidare kommunstyrelsen borde vidta åtgärder som säkerställer att staden på ett samordnat sätt kan förmedla nämndernas behov och synpunkter avseende tolktjänster till Tolkförmedling Väst. Avslutningsvis ansåg vi att kommunstyrelsen borde utveckla den egna uppföljningen av tolkförmedlingen.

Hänvisning till

Revisionsrapport "Göteborgs Stads styrning och uppföljning av tolktjänster", 2020-11-24, samt revisionsredogörelser för granskade nämnder 2020.

Språkbruk och revisionstermer

Stadsrevisionens granskningar kan leda till rekommendationer och kritik. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran och anmärkning. Anmärkning är allvarligast. En anmärkning kan, när det gäller nämnderna, lämnas med eller utan att ansvarsfrihet tillstyrks.

Foto: La Bigler

Styrning och uppföljning av insatsen skyddat boende – externa utförare

Socialtjänsten har ett ansvar för att ge skydd, stöd och hjälp till personer som har utsatts för våld i en nära relation. Stödet kan exempelvis vara i form av skyddat boende, det vill säga ett lämpligt, tillfälligt boende, som ska motsvara den våldsutsattas behov av skydd. För att täcka behovet av skyddat boende behöver nämnderna ibland köpa insatsen från externa utförare. Göteborgs Stad har inte upphandlat insatsen och har därmed inte heller några ramavtal som gäller skyddade boenden. Så varje gång nämnderna köper tjänsten sker detta i form av en direktupphandling och avtal behöver skrivas mellan nämnden och utföraren. Nämnderna har ett ansvar för att säkerställa att insatsen skyddat boende, även när den utförs av en extern utförare, är av god kvalitet.

Granskningen omfattade stadsdelsnämnderna Angered, Lundby, Västra Hisingen och Örgryte-Härlanda. Syftet med granskningen var att bedöma om nämnderna har en tillräcklig styrning och uppföljning av insatsen skyddat boende för personer som utsatts för våld i nära relation när insatsen utförs av externa utförare.

Placeringsavtal saknades ibland

I de granskade nämnderna saknades placeringsavtal i varierande omfattning, från övervägande del till några enstaka. Vi noterade även att innehållet i avtalen inte alltid uppfyllde de krav på skydd och säkerhet som ska ställas på ett skyddat boende.

Uppdrag till utföraren var inte alltid dokumenterade

För att tydliggöra uppdraget och säkerställa att den enskildes rättigheter tillgodoses ska uppdragsbeskrivningar upprättas. Granskningen visade att nämnderna inte alltid gav utföraren en dokumenterad uppdragsbeskrivning. Innehållet i de uppdragsbeskrivningar vi granskat följde heller inte alltid Socialstyrelsens föreskrifter. Bristerna innebär att det blir svårare för nämnden att följa

upp om utföraren genomfört insatsen på det sätt som nämnden avsett.

Uppföljning av insats sker på individnivå men avtalsuppföljningen brister

Dels ska nämnderna göra en uppföljning av att den enskilde får den insats som beviljats och att den är av god kvalitet, dels ska nämnderna följa upp ingångna avtal med externa utförare utifrån ställda krav. Granskningen visade att samtliga nämnder följer upp ärenden på individnivå. Men ingen av de granskade nämnderna genomförde någon systematisk uppföljning av ingångna placeringsavtal, vilket är respektive nämnds ansvar. Flertalet nämnder saknade också en plan för uppföljning av externa utförare, något som nämnderna enligt stadens riktlinjer ska fatta beslut om.

Bedömning

Stadsrevisionens bedömning var att nämnderna till stora delar följer gällande regelverk på området men att det finns brister i både styrning och uppföljning som behöver åtgärdas. I vanliga fall använder vi oss av rekommendationer till de granskade nämnderna när vi vill påtala brister. I och med att stadsdelsnämnderna avvecklades vid årsskiftet valde vi att inte lämna några rekommendationer. För att säkerställa en tillräcklig styrning och uppföljning av insatsen skyddat boende utfört av externa leverantörer bedömde stadsrevisionen att de nämnder som vid årsskiftet år 2020/2021 övertog stadsdelsnämndernas verksamhet behöver se till att åtgärda de brister och förbättringsområden som vi uppmärksammade i granskningen.

Hänvisning till

Revisionsrapport ”Styrning och uppföljning av insatsen skyddat boende – externa utförare”, 2020-12-15, samt revisionsredogörelser för granskade nämnder 2020.

Revisionens uppdrag

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheten i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra. De strävar dock efter enighet i fråga om revisionsarbetet och arbetar gemensamt och samordnat i enlighet med god revisionssed i kommunal verksamhet. Revisorernas arbete med att granska nämnder och bolag ska präglas av oberoende, objektivitet och integritet.

Foto: La Bigerson

Hantering av skyddade personuppgifter

Stadsrevisionen har granskat hanteringen av skyddade personuppgifter i tre stadsdelsnämnder. Uppgifter inom folkbokföringen är i regel offentliga. Om risk finns för att en enskild kan utsättas för hot, brott, förföljelse eller allvarliga trakasserier kan Skatteverket efter en ansökan av den enskilde besluta att på olika sätt skydda den enskildes personuppgifter. Ett sådant skydd kan vara att en särskild sekretessmarkering införs i folkbokföringsdatabasen. Myndigheter som har att hantera personer med skyddade personuppgifter får därigenom information om att ett särskilt skyddsbehov föreligger.

Skyddade personuppgifter ska hanteras med mycket stor försiktighet och det är en angelägen uppgift för stadens verksamheter att garantera att skyddade personuppgifter inte röjs, med skada till följd för den enskilde. Syftet med granskningen var att bedöma om nämnderna har en tillräcklig intern styrning och kontroll över hanteringen av skyddade personuppgifter och om de därmed säkerställer att personuppgifterna inte riskerar att röjas till obehöriga. Granskningen omfattade verksamheter inom individ- och familjeomsorg i stadsdelsnämnderna Centrum, Västra Göteborg samt Norra Hisingen.

Nämndernas arbete med skyddade personuppgifter skiljde sig åt

I Göteborgs Stad har ett antal dokument tagits fram för att underlätta nämndernas arbete med att hantera skyddade personuppgifter. Ett sådant dokument är ”Råd för hantering av skyddade personuppgifter i nämnder och bolag” från år 2012. I rådet anges att varje nämnd som hanterar skyddade personuppgifter bör upprätta anvisningar om hur hanteringen ska gå till inom den egna verksamheten. Vår granskning visade att nämnderna inte hade upprättat sådana gemensamma anvisningar.

Granskningen visade även att dokumentationen av uppgifter som var väsentliga för att upprätthålla ett ökat skydd var spridda i klienternas akter. Detta innebär att uppgifter om hotbild och individuella

överenskommelser om hur nämnden ska kommunicera med den enskilde återfanns utspridda i löpande text i journalen, trots att det fanns systemstöd i det gemensamma handläggningssystemet för att samla informationen på ett ställe.

Det fanns i nämnderna ingen gemensam syn på hur många handläggare som bör ha behörighet att ta del av information i akter där klienten har skyddade personuppgifter. Intraservice har framfört att behörighet att ta del av information i sådana ärenden bör begränsas till tre tjänstepersoner. I granskningen framkom att detta riktmärke inte tillämpades i alla av de granskade verksamheterna. Vi kunde också konstatera att de tre nämnderna i olika grad gjorde egenkontroller av att de behörigheter som lämnats ut var korrekta och aktuella.

Slutligen visade granskningen att möjligheten att få tillgång till fysiska personakter genomgående var begränsad på ett sådant sätt som stadens råd för hantering av skyddade personuppgifter förutsätter.

Bedömning

Stadsrevisionens samlade bedömning var att de nämnder som vid årsskiftet år 2020/2021 övertar de nuvarande stadsdelsnämndernas verksamhet behöver se till att gemensamma anvisningar, arbetssätt samt rutiner för egenkontroll tas fram. Detta är en förutsättning för en enhetlig och säker hantering som reducerar risken för att skyddade personuppgifter röjs.

Hänvisning till

Revisionsrapport ”Hantering av skyddade personuppgifter”, 2020-12-15, samt revisionsredogörelser för granskade nämnder 2020

Revisionens uppdrag

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheten i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra. De strävar dock efter enighet i fråga om revisionsarbetet och arbetar gemensamt och samordnat i enlighet med god revisions sed i kommunal verksamhet. Revisorernas arbete med att granska nämnder och bolag ska präglas av oberoende, objektivitet och integritet.

Foto: La Bigler

Uthyrningsprocessen

Lekmannarevisorerna har granskat uthyrningsprocessen för de bostadsförvaltande bolagen i Framtidenkoncernen (Bostads AB Poseidon, Göteborgs stads bostadsaktiebolag, Familjebostäder i Göteborg AB och Gårdstensbostäder AB) och på Boplats Göteborg AB.

Granskningens syfte var att bedöma om bolagens uthyrning skett på ett ändamålsenligt sätt.

Roller och ansvar för uthyrningen följde inte beslut om organisering

Enligt ett beslut fattat av Förvaltnings AB Framtidens styrelse ska Framtidenkoncernens externa och interna lägenhetsuthyrning hanteras av Boplats. Av beslutet framgår att Boplats förmedling ska innefatta befintligt bestånd och nyproduktion. Granskningen visade att bolagens interna lägenhetsuthyrning inte hade överlämnats till Boplats i enlighet med beslutet. Vi noterade också att nyproducerade lägenheter först annonserades på den interna omflyttningsplatsen för att därefter, om uthyrning inte skett, annonseras via Boplats.

Interna uthyrningsregler stämde inte överens med koncernens uthyrningspolicy

För att förtydliga hur uthyrningsprocessen ska hanteras av Boplats har Framtidens styrelse beslutat om en koncerngemensam uthyrningspolicy. Granskningen visade att delar av de interna uthyrningsreglerna hos Boplats, Poseidon, Bostadsbolaget och Familjebostäder inte följde den koncerngemensamma policyn. Vi såg också att uthyrningen av så kallade A-lokaler, såsom förråd, hobbylokaler, kontor och samlingslokaler, inte annonserades ut på hemsidan hos Bostadsbolaget och Familjebostäder. Uthyrningen hanterades istället direkt av distriktscheferna.

När det gäller att tillgodose behovet av särskilt anpassade lägenheter ska det hanteras av fastighetskontoret. Hos Bostadsbolaget noterade lekmannarevisorerna att ett antal ärenden med

medicinska förturer hade hanterats internt och inte lämnats till den gemensamma kön för anpassade lägenheter.

Uppföljningsarbetet behövde utvecklas

Samtliga granskningar visade att det fanns brister i uppföljningen av uthyrningsverksamheten. Vi såg att bolagen inte följde upp det förmedlingsarbete som Boplats utförde åt dem. Granskningen visade att bostadsansökan, de kontroller som gjorts av de bostadssökande och förmedlarens ställningstaganden avseende ansökan raderades när ärendet avslutades. Denna hantering begränsade möjligheterna till uppföljning av om Boplats förmedlade bolagen lägenheter i enlighet med den koncerngemensamma uthyrningspolicyn.

Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att bostadsbolagen gör avsteg från Framtidens koncerngemensamma regler för interna byten och förmedling av nyproducerade lägenheter. Om koncernstyrelsen avser göra avsteg från ägarens inriktning så ska detta i så fall rapporteras vidare till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Lekmannarevisorerna bedömer vidare att det finns brister i rutiner och arbetssätt och rekommendationer lämnas därför till samtliga granskade bolag. Orsakerna är bristande följsamhet mot den koncerngemensamma policyn och att uppföljningen av uthyrningsverksamheten behöver utvecklas. Följsamheten gentemot policyn bör ses över och samordnas i koncernen för en enhetlig och transparent uthyrning. Vidare behöver samtliga bolag vidareutveckla uppföljningen av uthyrningen för att stärka de årliga utvärderingarna av effektiviteten i det egna arbetet.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag 2020.

Studiehandledning på modersmålet

Av skollagen framgår det att utbildningen ska främja alla elevers utveckling och lärande. Hänsyn ska tas till elevers olika behov, och elever ska ges stöd och stimulans så att de kan utvecklas så långt som möjligt. Elever med annat modersmål än svenska ska ges förutsättningar att utveckla kunskaper i skolans alla ämnen, parallellt som de lär sig det svenska språket. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden, som huvudmän för skolan, är ansvariga för att säkerställa att det sker.

Samtidigt visar Skolverkets statistik att flerspråkiga elever inte klarar skolans krav i samma utsträckning som andra elever. Studiehandledning på modersmålet är en viktig stödsinsats för att ge dessa elever förutsättningar att följa undervisningen och att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det är en rättighet för de elever som behöver det och regleras i skollagen, skolförordningen och gymnasieförordningen.

Stadsrevisionen har granskat arbetet med studiehandledning i grundskolenämnden och utbildningsnämnden. Syftet har varit att bedöma om nämnderna har ett ändamålsenligt arbetssätt för att säkerställa att nyanlända elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får det.

Alla elevers behov av studiehandledning tillgodosågs inte

I granskningen framkom att det fanns elever som hade behov av studiehandledning på modersmålet men som inte fått det. Flera rektorer uppgav att det inte fanns ekonomiska förutsättningar för att tillgodose alla elevers behov av studiehandledning. Det fanns exempel på att den studiehandledning som gavs inte heller utgick från den enskilda elevens behov, snarare var det en schablonid som gavs baserad på elevens förväntade studietakt.

Studiehandledning på modersmålet dokumenterades sällan

Det framgick inte alltid av elevernas individuella studieplaner om eleverna fick studiehandledning på modersmålet. Det var också sällan som

skolenheterna som ingick i granskningen dokumenterade om studiehandledningen ledde till ökad måluppfyllelse för eleverna.

Uppföljning av studiehandledningen brast

Granskningen visade att nämnderna inte på ett systematiskt sätt efterfrågade uppgifter från rektorerna angående studiehandledning på modersmålet. Nämnderna hade till exempel inte följt upp om skolenheternas resurser var tillräckliga för att tillgodose elevernas behov av studiehandledning. Nämnderna följde inte heller upp om studiehandledningen gavs i tillräcklig omfattning och med tillräcklig kvalitet utifrån elevernas behov.

Bedömning

Stadsrevisionens bedömning är att nämnderna inte har ett tillräckligt ändamålsenligt arbetssätt för att säkerställa att nyanlända elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får det.

Vi menar att det är viktigt att nämnderna följer upp om studiehandledningen ges i tillräcklig omfattning och med tillräcklig kvalitet utifrån elevernas behov och vad eventuella hinder är. För att kunna genomföra uppföljningen bör studiehandledningen dokumenteras. Utan dokumentation blir det svårt att följa upp om insatsen leder till ökad måluppfyllelse för eleverna. Detta gäller på såväl individnivå som på skolenhets- och huvudmannanivå. Först därefter är det möjligt för nämnderna att fatta beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder.

Båda nämnderna har identifierat uppföljning av studiehandledning som ett utvecklingsområde och vi ser positivt på det arbete som inletts. En rekommendation lämnas till både grundskolenämnden och utbildningsnämnden.

Hänvisning till

Revisionsredogörelser för granskade nämnder 2020.

Foto: Lo Bigerson

Implementering av dataskyddsförordningen

Lekmannarevisorerna har granskat implementeringen av dataskyddsförordningen, även kallad GDPR (General Data Protection Regulation), på Bostads AB Poseidon, Göteborgs stads bostadsaktiebolag (Bostadsbolaget) och Störningsjouren i Göteborg AB.

Syftet med granskningen var att bedöma om bolagen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att dataskyddsförordningen följs.

Korreakta organisatoriska åtgärder

Dataskyddsförordningen anger att en personuppgiftsansvarig ska genomföra lämpliga organisatoriska åtgärder för att säkerställa att förordningen följs. Inför införandet av lagstiftningen instiftade Förvaltnings AB Framtiden en arbetsgrupp, kallad DSF-rådet, för att hantera dessa frågor på ett koncernövergripande sätt. De granskade bolagen hade fattat beslut om en organisation för sitt dataskydds- och personuppgiftsarbete. Enligt förordningen ska personuppgiftsansvariga även utse ett dataskyddsbud. För samtliga granskade bolag har Intraservice utsett ett dataskyddsbud vilket bolagen har rapporterat till Integritetsmyndigheten.

Varierande hantering av personuppgiftsbiträdesavtal

Stadens införandeprojekt listade ett antal åtgärder som verksamheterna skulle utföra inför implementeringen. De granskade bolagen hade genomfört informationskartläggningar och informations- och säkerhetsklassningar av den data de hanterar. Vi noterade att Bostadsbolaget endast hade informationsklassat de känsligaste personuppgiftsbehandlingarna, vilket strider mot införandeprojektets checklista. I enlighet med införandeprojektet hade samtliga granskade bolag upprättat riskanalyser avseende informationssäkerhet. Inget av bolagen hade däremot uppdaterat riskanalysen sedan den genomfördes. Bolagen hade rutiner för hantering av personuppgiftsincidenter på plats, däremot varierade bolagens hantering av personuppgiftsbiträdesavtal. Poseidon och Störningsjouren hade personuppgiftsbiträdesavtal på plats i de flesta fall,

medan Bostadsbolaget uppgav att arbetet med att teckna och uppdatera personuppgiftsbiträdesavtal är ett pågående arbete.

Otillräckligt uppdaterade åtgärdsplaner

En viktig del av införandeprojektet var att kvalitets-säkra en fortsatt efterlevnad av dataskyddsförordningen. Projektet angav att verksamheterna skulle implementera ett metodiskt arbetssätt för att säkerställa ett uppfyllande av dataskyddsförordningen. Samtliga bolag hade upprättat åtgärdsplaner för införandet. En brist vi noterade i samtliga fall var att åtgärdsplanerna inte hade uppdaterats efter införandet.

Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att de granskade bolagen i stort sett har ett strukturerat arbetssätt för att säkerställa en god efterlevnad av dataskyddsförordningen, men att det finns förbättringsområden. Revisorerna bedömer att Poseidon och Störningsjouren behöver stärka sin dokumentation av planerade och vidtagna åtgärder samt se till att rutiner som säkerställer att riskhantering, informationskartläggning och informations- och säkerhetsklassning genomförs och dokumenteras vid förändringar i arbetet. Vi noterar även att bolagen behöver stärka sin dokumentation av vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa en långsiktigt god efterlevnad av förordningen. Lekmannarevisorerna gör liknande bedömningar för Bostadsbolaget, som därutöver behöver teckna personuppgiftsbiträdesavtal i större utsträckning.

Lekmannarevisorerna lämnar en rekommendation till Bostadsbolaget.

Hänvisning till

Granskningsredogörelser för granskade bolag 2020.

Stadsrevisionen har även granskat

- ekonomisk uppföljning och åtgärdsarbete (förskolenämnden och grundskolenämnden)
- ekonomiuppföljning av uthyrningsverksamheten (Got Event AB)
- fullmäktiges program för attraktiv arbetsgivare (Försäkrings AB Göta Lejon, inköps- och upphandlingsnämnden)
- följsamhet mot fullmäktiges miljöprogram och handlingsplaner (Göteborgs Energi AB, byggnadsnämnden, kretslopp och vattennämnden)
- förebyggande arbete mot oegentligheter (Framtiden Byggtutveckling AB, Gryaab AB, Göteborg & Co AB, Göteborgs Spårvägar AB, Göteborgs Stadshus AB, Higab AB, Liseberg AB, Älvstranden Utveckling AB, fastighetsnämnden, park- och naturnämnden)
- händelsestyrd tillsyn och kontroll (miljö- och klimatnämnden)
- implementering av dataskyddsförordningen (nämnden för konsument- och medborgarservice och överförmyndarnämnden)
- informationssäkerhet (Göteborgs Stadsteater AB)
- inköp och upphandling (Göteborgs Stads Leasing AB, Göteborgs Stads Parkerings AB, trafiknämnden, idrotts- och föreningsnämnden)
- kompetensförsörjning (Göteborgs Stadsteater AB, Renova AB)
- kriskommunikation (kommunstyrelsen)
- kränkande behandling (förskolenämnden)
- offentlighet och sekretess (Liseberg AB, Renova AB)
- organisationsförändringar och ledningssystem (Göteborgs Spårvägar AB)
- organisatorisk och social arbetsmiljö (Göteborgs Energi AB)
- prioriteringsprocessen för startplanen (byggnadsnämnden)
- reservdelsförsörjning (Göteborgs Spårvägar AB)
- resor i tjänsten (Got Event AB, Renova AB)
- rutiner för utdrag ur belastningsregistret (förskolenämnden och grundskolenämnden)
- samordning och samverkan på strategisk nivå (Göteborgs Stadshus AB)
- samverkan i riskhantering inom stadens säkerhetsarbete (Försäkrings AB Göta Lejon)
- styrning av exploateringsprojekt (fastighetsnämnden, kretslopp och vattennämnden, park- och naturnämnden)
- styrning av investeringsprojekt (Göteborgs Energi AB, Higab AB, Liseberg AB, Älvstranden Utveckling AB, lokalnämnden, trafiknämnden)
- systematiskt arbetsmiljöarbete (kulturnämnden)
- systematiskt kvalitetsarbete (nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning)
- systemet för styrning, uppföljning och kontroll (Göteborgs Stads Parkerings AB)
- säkerhetsarbete, riskhantering och försäkringsprogram (Göteborgs Stads Leasing AB)
- uppsiktsplikten (kommunstyrelsen)
- verksamhetsfordon och inköp av drivmedel (idrotts- och föreningsnämnden)
- ärendeberedning och beslutsunderlag (Business Region Göteborg AB, Förvaltnings AB Göteborgs Lokaler, Gryaab AB, Göteborgsregionens Fritidshamnar AB)

Utöver ovanstående har en förtroendevald lekmannarevisor genomfört egen granskning av Bostads AB Poseidon som har avrapporterats till kommunfullmäktige i en separat granskningsrapport.

Foto: La Bigler

Granskning av räkenskaper och bokslut

Stadsrevisionen prövar årligen om Göteborgs Stads räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. En bedömning sker även

av om resultatet i årsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har beslutat.

Intern kontroll i redovisningsrutiner

Stadsrevisionen granskar årligen den interna kontrollen i kommunstyrelsens och nämndernas redovisningsrutiner.

De processer som har granskats 2020 är bland annat

- bokslutsprocessen
- intäktsprocessen
- löneprocessen
- inköpsprocessen
- investeringsprocessen.

Förbättringsområden har noterats inom flera av de granskade processerna och dessa har rapporterats till respektive nämnd och kommunstyrelse. Återkommande iakttagelser som är väsentliga för Göteborgs Stad som helhet lyfts nedan.

Brister i löneprocessen

Den interna kontrollen i löneprocessen måste stärkas. Det bör finnas dokumentation som säkerställer att kontroller har skett av att rätt lön har utbetalats och att förändringar i grunddata är korrekta. Bristerna har påtalats även tidigare år och ett samlat grepp måste tas för att säkerställa en god intern kontroll i Göteborgs Stads löneprocess.

Bedömning

Stadsrevisionens bedömning är att Göteborgs Stad i huvudsak har en ändamålsenlig intern kontroll i de delar som ingått i granskningen. Granskningen visar dock att den interna kontrollen måste stärkas inom löneprocessen.

Göteborgs Stads årsredovisning 2020

Kommunstyrelsen ansvarar för att upprätta en årsredovisning för Göteborgs Stads nämnder och bolag vars syfte är att redogöra för verksamhetens utfall, finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut. Årsredovisningen ska godkännas av kommunfullmäktige.

Revisorernas uppgift är att bedöma om

- resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat
- räkenskaperna är rättvisande
- den interna kontrollen är tillräcklig.

Stadsrevisionen beskriver i detta avsnitt de iakttagelser som ligger till grund för revisorernas bedömning av årsredovisningen

God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige ska i enlighet med kommunallagen, i sin budget, fastställa såväl verksamhetsmål som finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

I enlighet med Göteborgs Stads valda systematik för styrning ska styrsystemet gå att följa som en röd tråd mellan olika nivåer i staden. För att åstadkomma en ändamålsenlig styrning mot målen för god ekonomisk hushållning bör det finnas en överensstämmelse mellan mål på olika nivåer. Nämnder och styrelser måste därmed bryta ner och tillämpa målen på verksamhetsnivå.

Kommunstyrelsen ska i årsredovisningen göra en samlad utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning uppnåtts och följts. Därefter ska revisorerna utifrån kommunstyrelsens utvärdering och utifrån den granskning som genomförts bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Delvis svårbedömd utveckling för verksamhetsmålen

I Göteborgs Stads budget för 2020 finns tre övergripande mål och femton övergripande verksamhetsmål. För de övergripande verksamhetsmålen har fullmäktige beslutat om indikatorer och målvärden. För varje nämnd och styrelse har fullmäktige, i sin budget, pekat ut vilka övergripande verksamhetsmål och indikatorer som är av betydelse för respektive verksamhet. Vi noterar att stadens regionala bolag inte har tilldelats några övergripande verksamhetsmål och indikatorer.

Vidare noterar vi att det inte är tydligt utpekade i budgeten vilka av de beslutade målen som är verksamhetsmål av betydelse för god ekonomisk hushållning. För en läsare går det implicit att utläsa av årsredovisningen att de övergripande verksamhetsmålen också utgör verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelse för de övergripande målen utgår ifrån graden av måluppfyllelse för de övergripande verksamhetsmålen. Även den trendmässiga utvecklingen för indikatorerna samt annan kunskap och data som anses vara relevant beaktas i bedömningen.

Av kommunstyrelsens uppföljning av de övergripande verksamhetsmålen framgår det att merparten av indikatorerna och deras utfallsvärden har, i likhet med föregående år, hämtats från officiella undersökningar, statistik och databaser. Enligt kommunstyrelsens bedömning är det två av de övergripande verksamhetsmålen som nås under 2020, åtta mål är delvis uppfyllda och fem mål är inte uppfyllda. För de mål där kommunstyrelsen bedömer delvis måluppfyllnad noterar vi att den övervägande delen av indikatorerna inte når sina målvärden eller saknar utfallsvärden för 2020. I dessa fall grundar kommunstyrelsen istället sin bedömning av måluppfyllnad på preliminära siffror eller statistik och/eller en långsiktig positiv utvecklingstrend för indikatorerna.

Vad gäller de tre övergripande målen bedömer kommunstyrelsen att samtliga mål är delvis uppfyllda.

För ett av dessa mål, *Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt*, framgår av årsredovisningen att bedömningen bland annat grundar sig på att en övervägande del av de indikatorer där det finns utfallsvärden för 2020 har nått målvärdena. Vid genomgång av indikatorerna finner vi att av totalt tjugo indikatorer är det femton som har ett utfallsvärde och av dessa är det åtta som når sina målvärden.

Sammantaget gör kommunstyrelsen bedömningen att staden, ur ett verksamhetsperspektiv, har haft en god ekonomisk hushållning utifrån kommunfullmäktiges fastställda målvärden för 2020.

Finansiella mål saknas i budgeten

Kommunfullmäktige har beslutat om *riktlinjer för god ekonomisk hushållning*. I riktlinjerna finns fem finansiella inriktningar som ska ligga till grund för de avvägningar som görs när den ekonomiska strategin konkretiseras och formuleras för budgetperioden. I budgeten för 2020 finns de långsiktiga inriktningarna angivna som finansiella mål men några kortsiktiga finansiella mål för budgetperioden baserat på dessa inriktningar har inte formulerats.

Kommunstyrelsen har valt att följa upp om årets resultat är förenligt med god ekonomisk hushållning utifrån de fem finansiella inriktningarna.

Förutom en inriktning för årlig lägstanivå på kommunkoncernens samlade soliditet avser inriktningarna kommunen och är satta som tioåriga genomsnittsnivåer på resultat, egenfinansierings-

grad av investeringar och balans i exploateringsverksamheten. De långsiktiga inriktningarna ligger till grund för de årliga målvärden som fastställs i kommunfullmäktiges budget för 2020. Kommunstyrelsen konstaterar i förvaltningsberättelsen att utfallsvärden för såväl 2020 som utifrån ett tioårigt snitt överstiger de av fullmäktige beslutade målvärdena.

Kommunstyrelsen bedömer därmed att god ekonomisk hushållning föreligger ur ett finansiellt perspektiv.

Balanskravet

I kommunallagen anges att kommuner ska upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år. Från och med år 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv. Reserven kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt.

Göteborgs Stad uppfyller år 2020 balanskravet och redovisar ett resultat exklusive realisationsvinster på 1 867 miljoner kronor. En avsättning till resultatutjämningsreserv har gjorts med 1 527 miljoner kronor.

Rättvisande räkenskaper

Den kommunala redovisningen styrs av lagen om kommunal bokföring och redovisning och av god redovisningssed. Kommunstyrelsen ansvarar för att upprätta Göteborgs Stads årsredovisning som omfattar kommunens och de kommunala bolagens räkenskaper. Ett syfte med att upprätta sammanställda räkenskaper är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning oberoende av i vilken form verksamheten bedrivs.

Nedan redovisar vi några av de iakttagelser vi har gjort i granskningen av årsredovisningen. För mer information om övriga iakttagelser och bedömningar avseende räkenskaperna hänvisas till vår revisionsredogörelse för Göteborgs Stad – Granskning av räkenskaper och bokslut 2020.

Förvaltningsberättelsen

I lagen om kommunal bokföring och redovisnings elfte kapitel och Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation R15 anges vad en förvaltningsberättelse ska innehålla. R15 anger även vilka upplysningar som ska lämnas i förvaltningsberättelsen.

Granskningen visade att förvaltningsberättelsen innehåller samtliga delar som ska ingå. Samtidigt visade granskningen att det finns delar av förvaltningsberättelsen som delvis saknar de upplysningar som ska lämnas enligt RKR R15.

Kassaflödesanalys

Kommunen ska upprätta en kassaflödesanalys som redovisar kommunens in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

För att tydliggöra kassaflödets uppbyggnad och kopplingar till kommunens resultat- och balansräkning har nothänvisningar gjorts för 2020. Däremot saknas nothänvisning för den kommunala koncernen. Vi noterar att den nothänvisning som har gjorts för kommunens kassaflödesanalys för år 2020 inte förklarar alla förändringar i kassaflödesanalysen. Siffrorna i resultat- och balansräkning för 2019 har räknats om då redovisningsprinciperna har ändrats. Däremot har inte siffror för 2019 i kommunens kassaflödesanalys räknats om enligt RKR R13.

Vid inköp av en materiell anläggningstillgång är det tidpunkten för utbetalning som avgör vilket

år inköpet ska redovisas i kassaflödesanalysen, inte tidpunkten för leverans. I Göteborgs Stads kassaflödesanalys redovisas inköp i den period som leveransen sker.

Redovisning av gatukostnadsersättning och liknande inkomster

Från och med räkenskapsåret 2020 ska RKR:s nya rekommendation för intäkter (R2) tillämpas. Den nya rekommendationen medger inte längre periodisering av gatukostnadsersättningar och liknande inkomster.

Göteborgs Stad har beslutat att anpassa redovisningen för 2020 till R2 Intäkter genom en kommunövergripande justering i Göteborgs Stads räkenskaper och bokslut för 2020 och 2021. Ingen justering görs i berörda nämnders redovisningar. De nämnder som berörs är park- och naturnämnden och trafiknämnden. Även fastighetsnämnden berörs men det har konstaterats i granskningen att det inte föreligger någon påverkan på nämndens redovisning. En anpassning på nämndnivå förutsätter att erforderliga justeringar av kommunfullmäktiges budgetramar genomförs vilket planeras ske inför år 2022.

Stadsrevisionen genomförde en särskild granskning med anledning av de nya redovisningsprinciperna. Granskningen visade att sammanlagda effekten på Göteborgs Stads resultat 2020 uppgår till 95,5 miljoner kronor, att eget kapital ökar med 668,8 miljoner kronor och att upplupna gatukostnadsersättningar (långfristiga skulder) minskar med 764,4 miljoner kronor.

Vidare visade granskningen att det i pågående projekt ligger stora inbetalningar som inte har kunnat bedömas inom ramen för granskningen. Därför kan det inte uteslutas att ytterligare åtgärder krävs för en full anpassning och följsamhet till god sed.

Bedömning

Stadsrevisionen ska årligen i en revisionsberättelse uttala sig om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat och om räkenskaperna är rättvisande. Nedan redogör vi för vår bedömning.

Balanskrav

En balanskravsutredning har upprättats i årsredovisningen i enlighet med de krav som ställs i lagen om kommunal bokföring och redovisning. Balanskravsutredningen visar att Göteborgs Stad når upp till balanskravet år 2020 och att en avsättning till resultatutjämningsreserven har varit möjlig att göra.

Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Stadsrevisionen kan konstatera att merparten av indikatorerna och deras utfall, likt föregående år, hämtas från officiella undersökningar, statistik och databaser. Flera av indikatorerna saknar värden för utfall att mäta måluppfyllnad mot för 2020. Vi konstaterar även att kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelse i huvudsak baseras på utvecklingen av indikatorer och även, i flera fall, på preliminära siffror eller statistik.

Vidare anser stadsrevisionen att orsakssambandet mellan stadens genomförda verksamhet och utfallen

på valda indikatorer, i de fall värden finns, framstår som svagt eller svårt att belägga. Mer djupgående analyser och resonemang som eventuellt skulle kunna visa på samband saknas.

Sammantaget är det stadsrevisionens bedömning att det inte går att avgöra om resultatet är förenligt med verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktiges långsiktiga finansiella inriktningar ska ligga till grund för de kortsiktiga, konkreta och uppföljningsbara finansiella mål som ska formuleras i budgeten för vart och ett av budgetåren inom budgetperioden. Stadsrevisionen konstaterar att sådana mål inte går att finna i budgeten för 2020, inte heller för budgetperioden.

Vi konstaterar att kommunstyrelsens bedömning av god ekonomisk hushållning baseras på en utvärdering av de långsiktiga finansiella inriktningarna. Vi anser att utvärderingen endast sker på en

övergripande nivå och saknar koppling till mål och måluppfyllelse på nämnd- och bolagsnivå.

Det är därför vår bedömning att det är svårt att följa en tydlig röd tråd i styrningen mellan mål på olika nivåer i staden vilket är en förutsättning för en ändamålsenlig styrning mot god ekonomisk hushållning.

Sammantaget bedömer stadsrevisionen att det inte är möjligt att avgöra om resultatet är förenligt med mål av betydelse för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Rättvisande räkenskaper

Stadsrevisionen bedömer att Göteborgs Stads årsredovisning inklusive de sammanställda räkenskaperna, i allt väsentligt, har upprättats i enlighet med god redovisningssed och att den ger en rättvisande bild av kommunens och den kommunala koncernens resultat och ställning.

Samtidigt vill vi påtala det finns delar i årsredovisningen och i notpaketet som vi bedömer behöver vidareutvecklas för att fullt ut följa

rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning men även lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vad gäller stadens anpassning till RKR:s rekommendation R2 Intäkter bedömer stadsrevisionen att anpassningen som sker på övergripande nivå överensstämmer med god redovisningssed. Samtidigt konstaterar vi att det finns förutbetalda intäkter i pågående projekt vilka behöver utredas internt för att säkerställa en full anpassning och följsamhet mot RKR:s rekommendation och god redovisningssed. Kommunstyrelsen bör, i samråd med berörda nämnder, skyndsamt utreda pågående projekt i syfte att identifiera vilka intäkter som uppfyller kriterierna för intäktsföring.

Fyra rekommendationer har lämnats till kommunstyrelsen.

Hänvisning till

Revisionsredogörelse för Göteborgs Stad –
Granskning av räkenskaper och bokslut 2020.

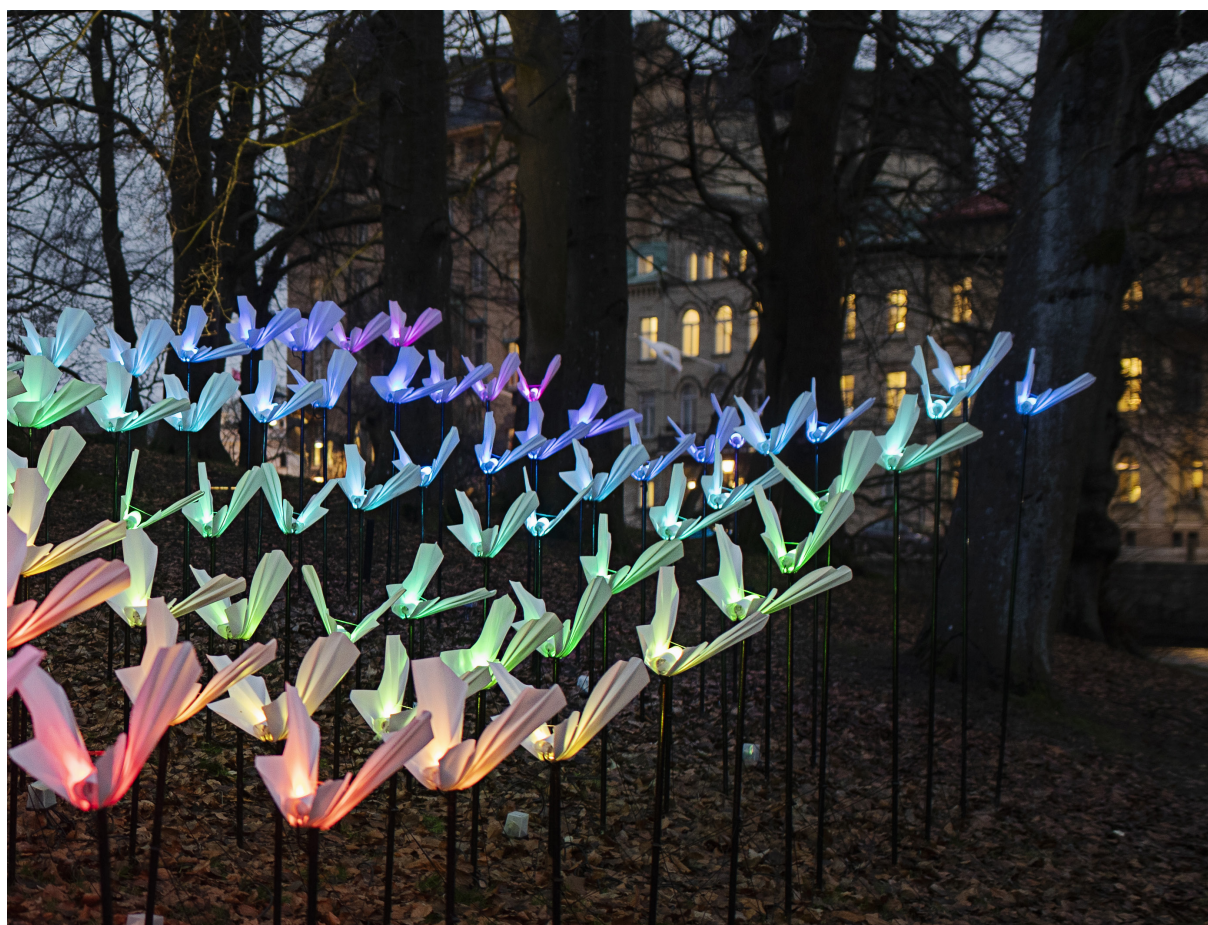

Foto: La Bigler

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser.

Stadsrevisionen har kommunfullmäktiges uppdrag att granska och främja verksamheten i Göteborgs Stads kommunstyrelse, nämnder och bolag. Enligt Göteborgs Stads revisionsreglemente väljer kommunfullmäktige 22 förtroendevalda revisorer. Bland de förtroendevalda revisorerna utser kommunfullmäktige även lekmanarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de kommunala bolag som helt eller till viss del ägs av Göteborgs Stad.

Revisorerna ska med oberoende, objektivitet och integritet granska och främja verksamheten i styrelser och nämnder. Revisorernas uppdrag regleras genom kommunallagen, aktiebolagslagen och Göteborgs Stads revisionsreglemente.

Uppdraget som förtroendevald revisor skiljer sig på flera sätt från andra politiska uppdrag. Revisorerna är självständiga i förhållande till varandra. De strävar samtidigt efter ett enigt ställningstagande i revisionsarbetet och arbetar gemensamt och samordnat utifrån god revisions- sed i kommunal verksamhet.

Förtroendevalda revisorer

Bengt Bivall, ordförande (V)
Sven R. Andersson, vice ordförande (M)
Vivi-Ann Nilsson (S)
Monika Bandi (D)
Erik Fristedt (L)
Lars-Gunnar Landin (MP)
Lars-Ola Dahlgvist (S)
Susanne Zetterberg Jensen (M)
Bernt Helin (D)
Gun Cederborg (V)
Stefan Dahlén (SD)
Birgitta Adler (S)
Lars Lorentzon (M)
Christina Rogestam (C)
Tom Heyman (D)
Johan Abrahamsson (Fi)
Torbjörn Rigemar (S)
Alf Landervik (L)
Tore Svensson (D)
Bengt-Åke Gellerstedt (KD)
Hans-Göran Gustafsson (SD)

Revisorernas granskning

Granskningen av nämnder och styrelser ska göras med sådan omfattning att revisorerna årligen kan bedöma om

- verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt
- kommunstyrelsens och de enskilda nämndernas räkenskaper är rättvisande, samt om Göteborgs Stads årsredovisning, som omfattar kommunens (kommunstyrelsen och nämnderna) och koncernens (kommunen och bolagen) sammanställda redovisning, är rättvisande
- den interna kontrollen i kommunstyrelse, nämnder och bolag är tillräcklig
- resultaten i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål kommunfullmäktige har beslutat om i budgeten för perioden.

Revisionens uppdrag och arbetsformer regleras i kommunallagen, aktiebolagslagen och Göteborgs Stads revisionsreglemente. Delar av revisorernas uppdrag regleras dessutom i, och påverkas av, annan lagstiftning, som till exempel den kommunala redovisningslagen och lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser.

Rapportering och kommunikation

Kommunfullmäktige ska besluta om årsredovisningen för Göteborgs Stad och ansvarspröva kommunstyrelsen och nämnderna. Som underlag för kommunfullmäktiges prövning lämnar stadsrevisionen en revisionsberättelse och en årsredogörelse. Den senare sammanfattar all den granskning som genomförts under året. Stadsrevisionen redovisar också sina iakttagelser avseende verksamhet, räkenskaper och intern kontroll i en revisionsredogörelse för kommunstyrelsen samt en revisionsberättelse och en revisionsredogörelse för respektive nämnd. För varje bolag upprättas en granskningsrapport och en granskningsredogörelse som behandlar bolagets verksamhet och interna kontroll. Stadsrevisionen genomför också fördjupade granskningar som redovisas i revisionsrapporter.

Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har granskat lämnar vi ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar vi även revisionskritik. Rekommendationer lämnas i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Rekommendationen riktas inte alltid till nämnden eller styrelsen utan kan även framföras på förvaltnings- och bolagsnivå. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran och anmärkning. Anmärkning är allvarligast. För nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet. Graden av kritik beror på frågans betydelse med avseende på mål (verksamhet), medel (ekonomi) och sammanhang (bland annat förtroende). Graden av kritik har också en tidsdimension: kritiken skärps om den inte i tillräcklig tid eller omfattning har hanterats av styrelser och nämnder. Om revisorerna riktar anmärkning mot en styrelse, nämnd eller enskilda ledamöter ges denna/dessa alltid en möjlighet att yttra sig till kommunfullmäktige. Revisionskritik mot styrelse eller nämnd framgår av granskningsrapporten (för bolag) och revisionsberättelsen (för nämnder). Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder nämnden/förvaltningen eller styrelsen/bolaget har genomfört för att följa revisorernas rekommendationer och kritik.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg

Kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se